

kaleydoskop

MOSKOVA

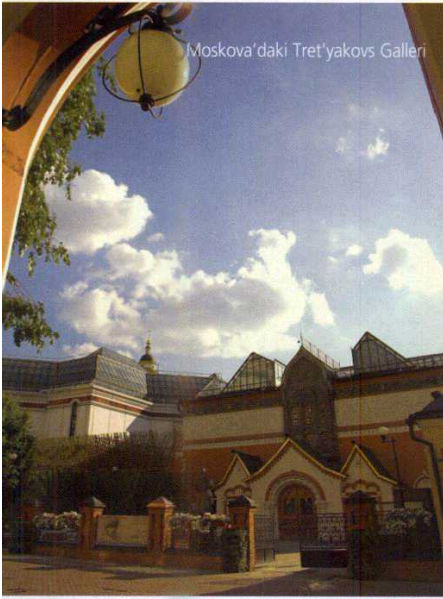
**Güç, ihtişam
ve iktidarın şehri...**

Avrupa'da Görülecek 101 Yer kitabının
yazarı Saffet Emre Tonguç Voyager
okurları için bu ay da Moskova'yı yazdı.

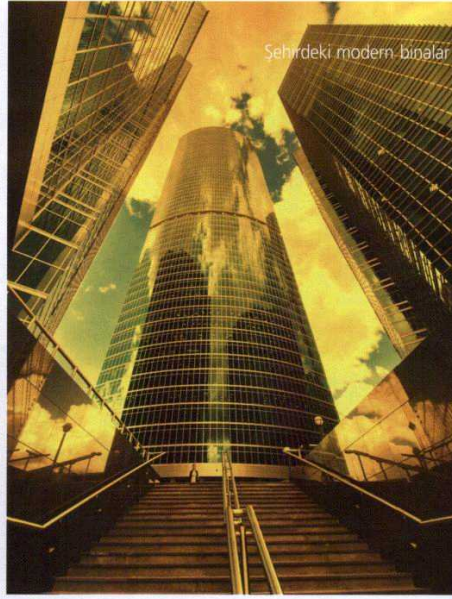
FOTOĞRAFLAR: NOVAMEDYA

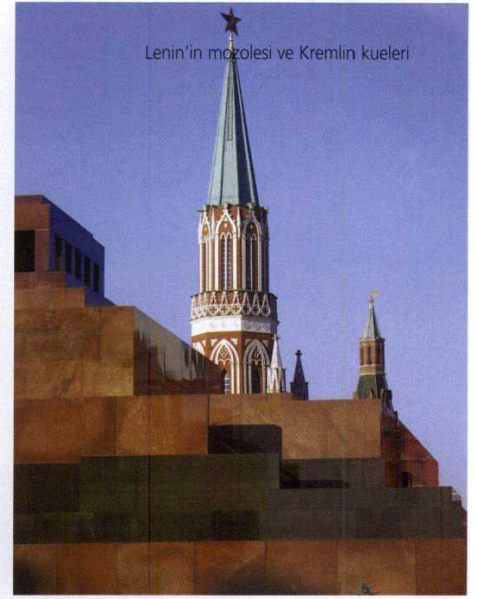
Kızıl Meydan'daki
St. Basil's
Katedrali'nden detay.

Moskova'daki Tret'yakovs Galerisi

Şehirdeki modern binalar

Lenin'in mozolesi ve Kremlin kuleleri

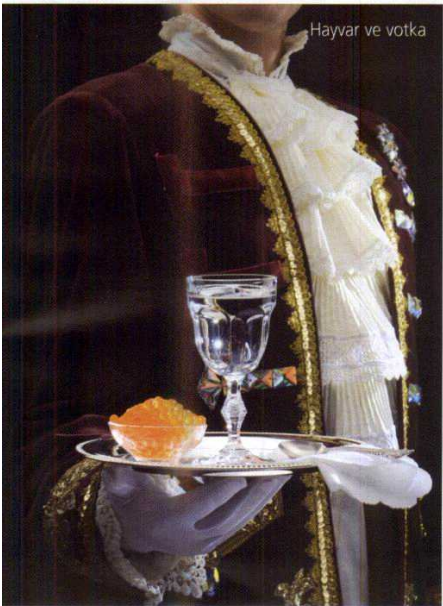

Kremlin'in ünlü kırmızı tuğla duvarları

10 milyonun üzerinde nüfusu olan Moskova komünizm döneminde yıkılan kilise ve katedrallerin yeniden restorasyonu ile farklı bir kimlik kazanmış. Şehirde komünizm sonrası dinamizm ve değişim inanılmaz boyutlarda.

Ünlü Rus şair Pushkin'in büstü

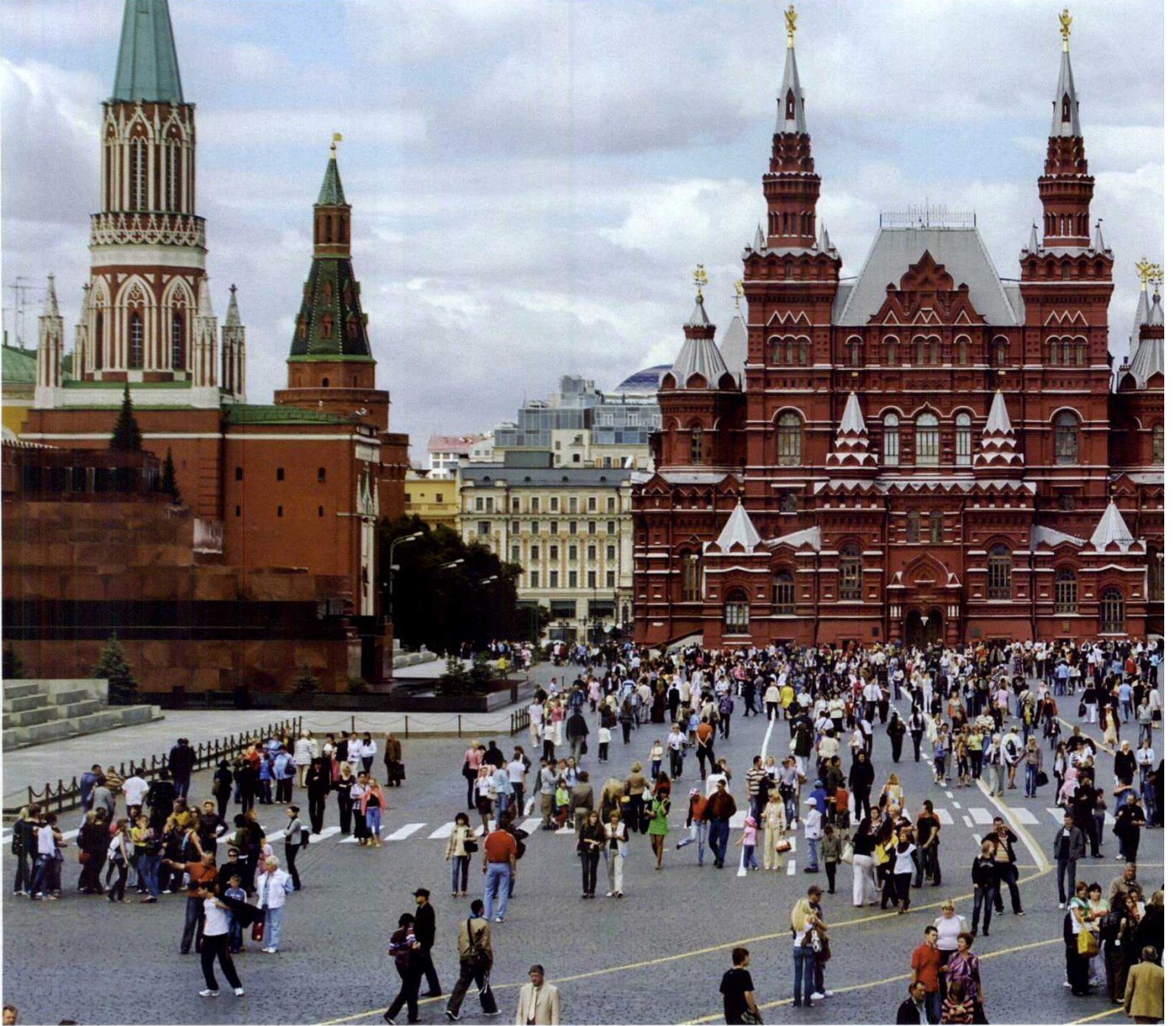
Hayvar ve votka

Hediyeelik eşya mağazası

Moskova Üniversitesi'nin binası

ALİŞVERİŞ

Rusya'da her köşebaşı, boy boy, renk renk matruşkalarla dolu. Bu alışpandan yapılan birbirinin içine geçme bebeklerin artık Bush ve Usame bin Ladin'i bile var. Mine kaplı küçük kutucuklar, votka bardakları, Faberge yumurtaların taklitleri, eliş örtüler hediyeelik eşya satan yerlerde ilk göze çarpanlardan. Votka ve havayı süpermarketten alabilirsiniz. **Havalimanı genelde daha pahalı.** Moskova'da sadece yaya trafiğine açık Eski Arbat (Ulitsa Arbat) Caddesi çok popüler. **Rusya'da vergi iadesi sistemi yok.**

Ülkelerine gittiğimde Ruslar'a ahlak kesiyorum; temelini bize dayanıyor diye. Haksız da sayılmam. İstanbul, kurucusu Konstantin'in 4. yüzyılda Hristiyanlığı resmi din olarak kabul ettiğı şehir. 988 yılında Kral I. Vladimir vaftiz olmuş ve Ortodoks Kilisesi'ne bağlanmış, üstelik Bizans İmparatoru'nun kızkardeşiyle evlenmiş. Din ihracatı, mimari ve kültürel etkileşimle devam etmiş. Ruslar Bizans'ın görkemli kilisesi Aya Sofya gibisini yapamadıklarından ibadetlerini bol soğan kubbeli kiliselerde gerçekleştirmişler. Bizans'tan gelen Kiril alfabesini kullanmışlar. Bir de

Aziz George var. Bu adamcağız dünyanın her bir köşesinde mevcut. Barselona'ya gidiyorsunuz, bölgenin koruyucusu olarak çıkıyor karşınıza; bütün İngiltere'nin koruyucu azizi de gene George. Kremlin'in tepesine bakıyorsunuz, elinde mızrak ejderhayı öldüren, Moskova'nın azizliğine soyunmuş kişi gene aynı. Yunanlılar'ın Aya Yorgi dedikleri bu aziz, kitaplarda Kapadokyalı olarak geçen Nevşehir doğumlu bir Anadolu insanı aslında.

DÜNYANIN SÜPER GÜÇLERİNDEN BİRİ...

Rusya'nın büyük bir devlet oluşu Romanov Hanedanlığı (1613-1917)

döneminde olmuş. Deli Petro'nun ilerici politikalarını Çariçe Büyük Katerina devam ettirmiş. Ruslar'a göre Baltacı ile Deli Petro'nun karısı Katerina arasında bir şey olmamış. Katerina sadece ülkesi ve kocası için mücevherlerini gözden çıkarmış! Zaten Ermitaj'daki tablosuna baktığınızda Baltacı'nın Katerina'ya ilgi duymasını pek mümkün olmadığını görüyorsunuz! 1917 ile 1991 arasında komünizmle yönetilen ve dünyanın süper güçlerinden biri olan Rusya, II. Dünya Savaşı öncesinde 14 komşu ülkeyi de sınırlarına katmış. Başkent Moskova'nın tam ortasında yer alan Kremlin ise gücün ve her yolun

Her yıl yüzbinlerce turistin ziyaret ettiği ünlü Kızıl Meydan.

çıktığı yer. Korkunç Ivan ve Stalin buradan estirmişler terörlerini; Napolyon Moskova'nın yanışını bu noktadan seyretmiş. Lenin proleter diktatörlüğü bu tepede organize etmiş. Kruşçev reformlar yapmış, Brejnev döneminde bir duraklama yaşanmış. Kremlin yıllarında Gorbaçov'a düşen ise yeniden yapılanma olarak adlandırılan "Perestroika" ile açıklığı sembolize eden "Glasnost"u günlük hayata sokmak olmuş. Hikayenin devamı tanındık; yıllardır pusuda bekleyen vahşi kapitalizmin saldırısı. Kale anlamına gelen Kremlin'de sahne arkasındaki patron Eski KGB çalışanı Putin, sahne önünde ise

'esas oğlana' soyunmuş olan Dmitry Medvedev var.

ŞEHİRİN İPUÇLARI

Moskova Devlet Üniversitesi'nin önünde eski adı Lenin olan Serçe Tepesi var. Buradan şehrin panoramik görüntüsünü seyredebilirsiniz. Etrafta bir sürü hediyeelik eşya satıcısı var. Poklonnaya Tepesi de akşam yürüyüşleri için ideal. Sokakta dolaşırken pasaportunuz ve havalimanında doldurduğunuz form yanınızda olsun.

MOSKOVA GÜCÜN ŞEHİRİ

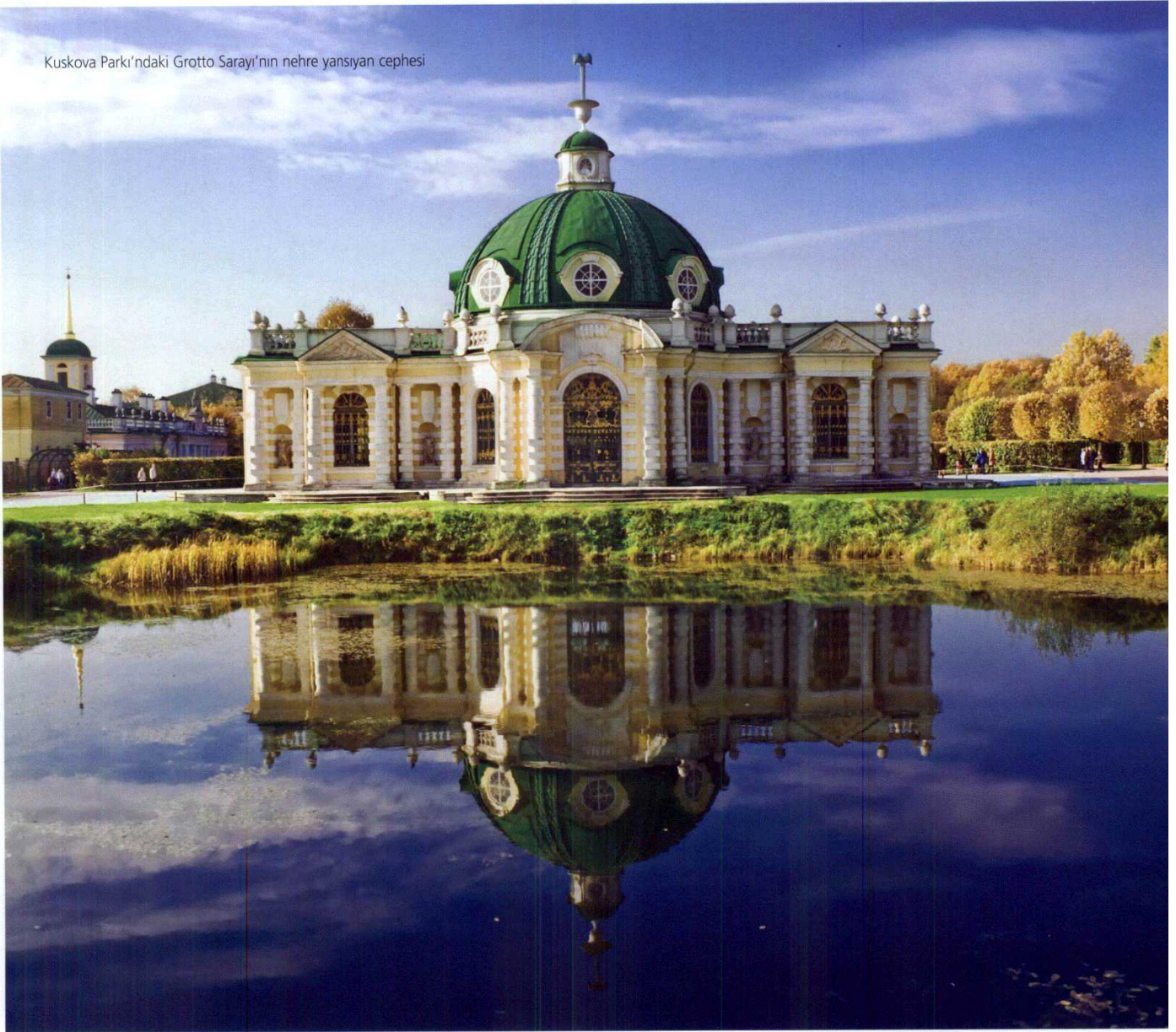
10 milyonun üzerinde nüfusu

olan Moskova komünizm döneminde yıkılan kilise ve katedrallerin yeniden restorasyonu ile farklı bir kimlik kazanmış. Şehirde komünizm sonrası dinamizm ve değişim inanılmaz boyutlarda. Moskova'da Avrupalı markaların görkemli mağazaları, yolları arşınlayan lüks otomobiller, her köşebaşında kumarhaneler, sık ve pahalı restoranlar var. Ortalama maaş ise birkaç yüz dolar, peki bu yerlerin müşterileri kim? Ruslar 'bizim memurlarımız işlerini bilir' diyor. Herkes bir ekstra gelir yolu bulmuş, bulamayan zaten ölsün; o maaşla başka bir alternatif yok. Şehir sırf erkeklerle hitap eden gece

NEREDE YENİR?

Rus Mutfağı'nda patates çok kullanılıyor. Pancar kullanılan **Borscht (Borç) ile balık veya etle yapılan Solyanka çorbası** çok lezzetli. St. Petersburg saraylarından birinde verilen bir davette et yeterli gelmeyince dilimleyip sosla zenginleştirmişler ve ortaya Beef Straganov çıkmış. **Pirozhki** dedikleri patates, lahanaya veya et ile yapılan böreği deneyin. Rusya'da Mc Donald's lara girdiğinizde bir zamanların iki sıkı düşmanının aynı çatı altındaki dostluğunu görüyorsunuz. Big Mac 42, mönüler 98, kola da 16 Ruble. Dükkanlarda büyük şişe su 30 Ruble'ye satılıyor. Otellerde kahvaltı 250, öğle yemeği 450, çay 30, kahve 40 Ruble civarında.

Kuskova Parkı'ndaki Grotto Sarayı'nın nehre yansıyan cephesi

NEREDE YENİR?

Rusya'da restoranlar çok pahalı. İyi bir yemek 50-100 \$ aralığında. En iyi Rus votkaları Russky Standart ve Flagman, Stolichnaya markası ise daha ziyade ihraç ediliyor. En popüler bira markası Baltika, özellikle Baltika 7 alkol oranı (%14) en yüksek olanı. Efes de Rus pazarında çok bilinen ve tüketilen bir bira markası. Godunov Restaurant Bolşoy Tiyatrosu'na 5 dakikalık yürüyüş mesafesinde. 1600'lerden kalma bir manastır. www.godunov.menu.ru Kavkazskaya Restaurant Gürcü Mutfağı'nı denemek isteyenler için. www.rectoran.ru

külüplerinin istilasında; ama fiyatlar el yakıyor. 1146'da kurulan başkent, ringlerden oluşuyor, tam orta yerinde de Kremlin ve Kızıl Meydan var. Stalin'in kızkardeşleri denilen birbirinin aynı yedi bina şehri süslerken kafaları da karıştırıyor. "Biz biraz önce buradan geçmemiş miydik?" diyorsunuz. Volga'ya dökülen Moskova Nehri şehri renklendirdiği gibi ticari açıdan da önemli. Azak, Hazar, Kuzey, Baltık denizlerine ve Karadeniz'e bu nehirden ulaşım imkanı var.

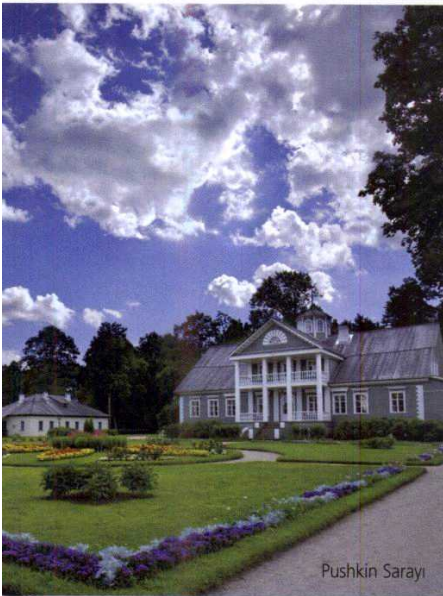
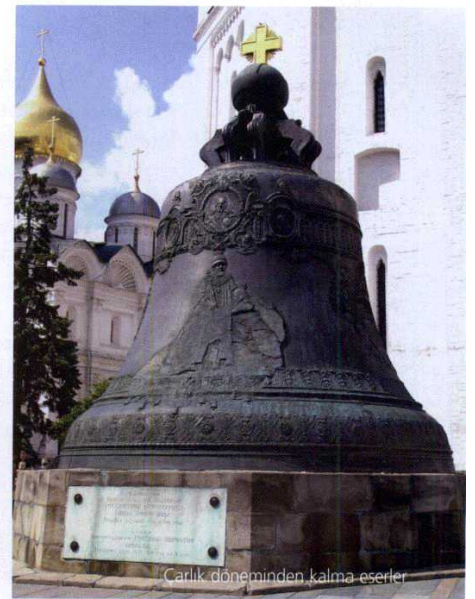
MOSKOVA'NIN YILDIZLARI

Puşkin Müzesi: Her dönem ve kültürden eser var. Asur'dan tutun

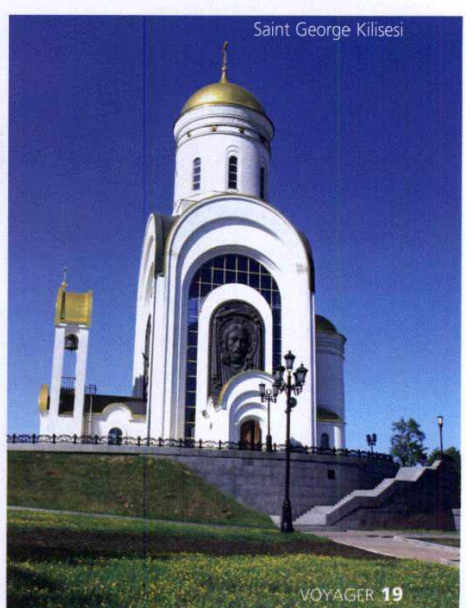
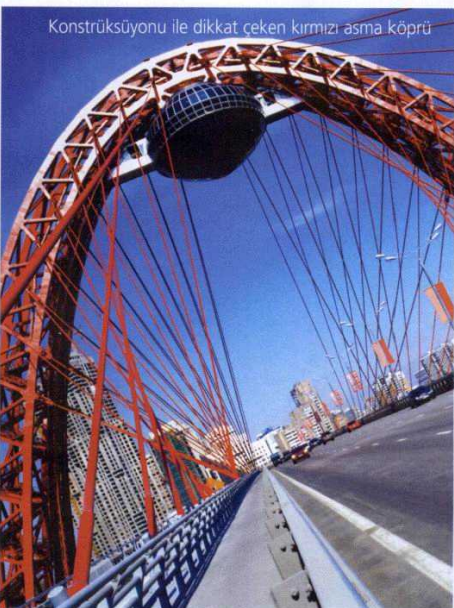
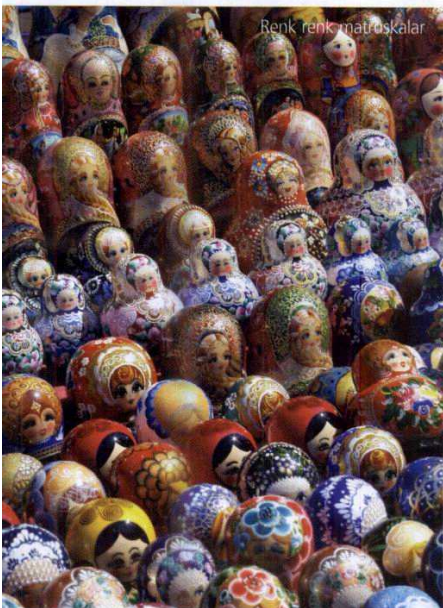
Mısır'a, Roma'dan Flaman Okulu ressamlarına kadar. Bence en ilginç Truva Hazinesi. Hikaye hazin aslında. Kaliforniya'da "Altına Hücum" döneminde zengin olan Alman asıllı Heinrich Schliemann, Sultan Abdülaziz'in fermanıyla kazılara daha doğrusu katliama başlıyor. Bulduklarını da ağır basan milliyetçilik duygularıyla Almanya'ya veriyor. II. Dünya Savaşı'nda da Ruslar memleketlerine götürüyorlar hazineyi. Hatırlayacağınız gibi geçtiğimiz yıllarda Almanya ve Rusya arasında diplomatik krize sebep oldu müzedekiler. Anlayacağınız dükkân sahibi biziz, yavuz hırsızlar da

birbirine girmiş hazineyi paylaşamıyorlar. 1917 Devrimi'nden sonra özel koleksiyonlara el konulmasıyla zenginleşen müzede empresyonist döneme ait nefes kesici tablolar bulunuyor. Giriş 300 Ruble. (Ul Volkhonka, 12 Tel: 203 79 58) Moskova'da vaktiniz varsa Borodino Panaroma Müzesi ile dünyadaki en iyi Rus ikonlarını görebileceğiniz Tretyakov Galerisi'ni (www.tretyakov.ru) gezmenizi de tavsiye ederim.

Bolşoy: İlk açılışı 1780'lerde olan Bolşoy (Teatralnaya pl, 1 Tel: 250 73 17 www.bolshoi.ru) dünyanın en eski ve en ünlü bale topluluğu. Yanan bina yerine yenisini 1825'te

“ Kremlin 1320’de Rus Ortodoks Kilisesi’nin merkezi haline gelmiş. Çarlık döneminde vaftiz, taç ve cenaze törenleri buradaki kiliselerde yapılmış. 200 ton ağırlığındaki dünyanın en büyük çanı da Kremlin’de bulunuyor ama çalınamıyor...”

Hard Rock Cafe
Avrupa'nın en büyük Hard Rock Cafesi olmakla övünüyorlar. Akşam yemeginden sonra dans etme imkanı da var.
www.hardrockcafe.ru
O'Mar Restoran
Caz ve blues dinleyebileceğiniz, Bolşoy manzaralı bir deniz ürünleri restoranı. Kızıl Meydan'a sadece beş dakika uzaklıkta.
www.omar.menu.ru
Pushkin Café
7 gün 24 saat açık. Şık bir malikanede bulunan restoranda akşamüstü havyar ve şampanya ile geceye adım atabilirsiniz. İlk katı 19. yüzyıl eczanesi, üst katı kraliyet kütüphanesi gibi döşenmiş mekanda yemek yemek apayrı bir keyif.
Tverskoy Bulvarı 3/1
Tel: 229 55 90

yapmışlar. Altı kademeden oluşan 2500 seyirci kapasiteli bir oditoryuma sahip. 120'yi aşan locadan biri Çarlık Locası. Sahne arkasında 700'ün üzerinde personel görev yapıyor. Bir gösterilerini muhakkak seyredin. Ruslara özel, turistlereyse farklı fiyat uygulanıyor.

Kurtarıcı İsa Katedrali: Stalin'in emriyle 1931'de yıktırılan katedral 1994-1997 yılları arasında yaklaşık 360 milyon \$ harcanarak inşa edilmiş. İlk katedral Moskova'nın Napolyon'un ordusundan kurtuluşunun anısına yapılmış ve 103 metrelik kubbesiyle şehrin en yüksek binası ünvanını da almış. Yaklaşık 10.000 kişi bu binada ibadet edebiliyor.

KIZIL MEYDAN VE KREMLİN

Yaklaşık 500 m uzunluğundaki Kızıl Meydan, komünizm döneminde dini törenlerin yasaklanması üzerine sadece resmi geçit törenleri için kullanılmış. Rusça'da kırmızı, hem kırmızı hem de güzel demek. Meydanda bulunan Gum, Rusya'nın en büyük alışveriş merkezlerinden biri ve batılı şık dükkanlara evsahipliği yapan bir

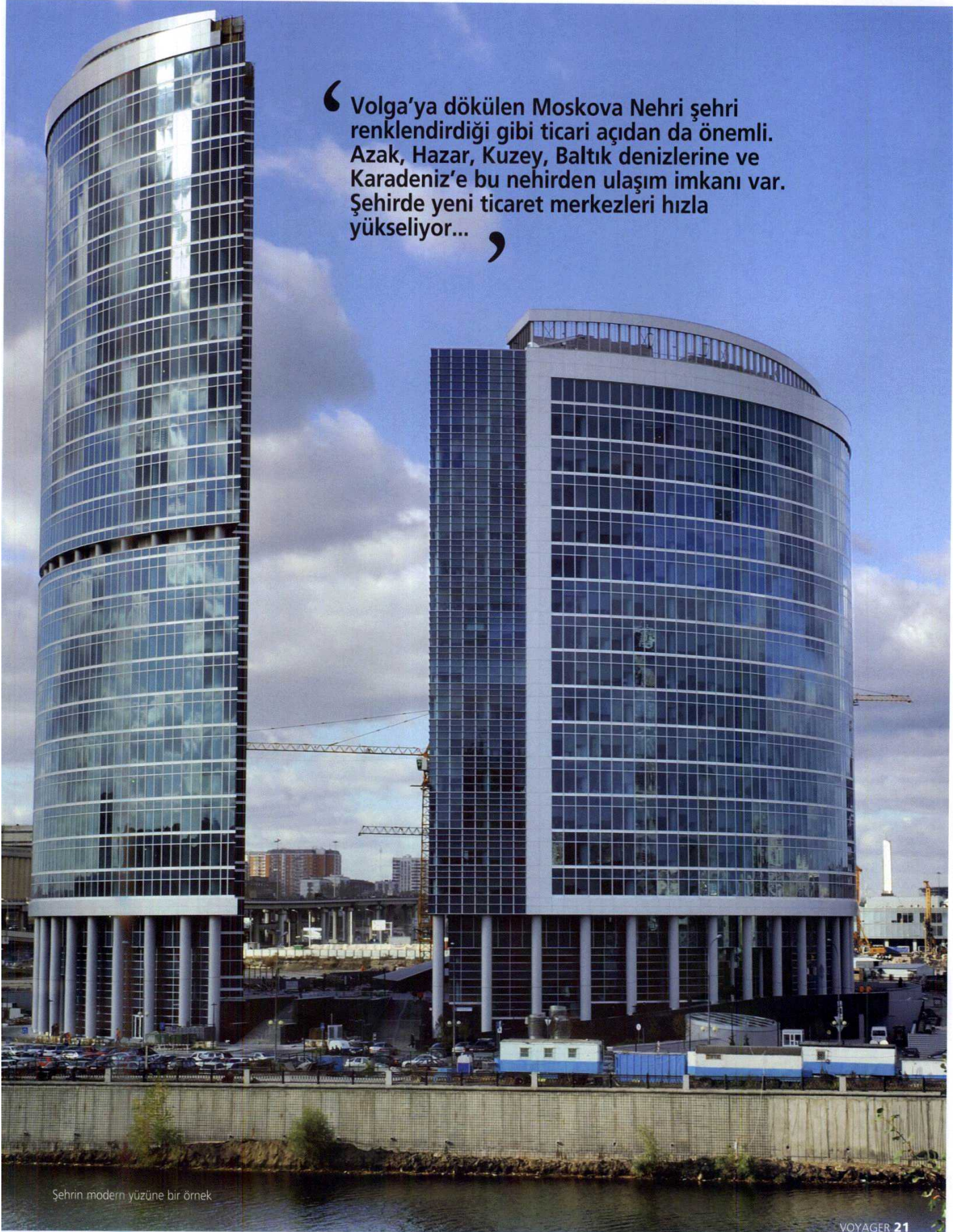
mekan. Aziz Vasili (St. Basil) Katedrali ise Korkunç İvan tarafından Kazan'daki Tatarlar'a karşı kazandığı zaferlerin anısına 1554-61 arasında yaptırılmış. İvan böyle güzel bir binayı tekrar yapamamasınlar diye mimarların gözlerini kör etmiş. Katedral salı günleri kapalı. Devlet Tarih Müzesi (www.shm.ru) ile 1936 yılında yıkılan aslına sadık kalınarak yeniden yapılan Kazan Katedrali de Rusya'nın bu en bilindik ve en kalabalık meydanını süslüyor. Meydanın kuzey ucundaki kırmızı binada bulunan müzede Taş Devri'nden başlayan çok zengin bir koleksiyon bulunuyor. Pazartesi ve cuma günleri kapalı olan Lenin'in Mozolesi ise meydanda hala büyük kalabalıklar çeken bir eser. Burada Lenin'i kadifeler üzerinde yatarken görüyorsunuz. Stalin, Lenin'in beynini araştırma yapmak için bir operasyonla çıkarttırmış! Kale anlamına gelen Kremlin (www.kreml.ru) Moskova Nehri'nin kıyısında 1150'lerde kurulmuş, surlarla çevrili bir yer. Burası Rus devlet başkanlarının mekanı ve yönetim merkezi olduğu için, bir kısmı halka kapalı ama Devlet Silahhanesi, Patrik Sarayı ve Katedral

Meydanı'ndaki kiliseler perşembe hariç ziyarete açık. Müzenin girişi Aleksandrovsky Parkı'nın orada ve 300 Rublelik biletle Silahhane ve Elmas Sergisi dışında her yere girebiliyorsunuz. Rus mücevherlerini ve Faberge yumurtalarını görebileceğiniz bu iki yerin her biri için ayrıca 350 Rublelik biletler almanız gerekiyor. Kremlin'e Kutafya Kulesi'nden girdiğinizde rampadan çıkın ve Troitskaya Bashnya'dan (Kutsal Üçlü Kapı Kulesi) geçin. Sağdaki Poteschny Sarayı'nda Stalin yaşamış. Beton ve camın kötü bir karışımı olan Kremlin Kongre Sarayı genelde ünlü popçuların konserleri için kullanılıyor. Kremlin 1320'de Rus Ortodoks Kilisesi'nin merkezi haline gelmiş. Çarlık döneminde vaftiz, taç ve cenaze törenleri buradaki kiliselerde yapılmış. 200 ton ağırlığındaki dünyanın en büyük çanı da Kremlin'de bulunuyor ama çalınmıyor. Çanın arkasındaki Büyük İvan Çan Kulesi ise Kremlin'in en yüksek binası. Kremlin'deki Meryem Ana'nın Göğe Çıkışı Katedrali 14. yüzyıldan beri Moskova'nın en önemli kilisesi olarak kabul ediliyor.

Ünlü Moskova metrosu

‘ Volga’ya dökülen Moskova Nehri şehri
renklendirdiği gibi ticari açıdan da önemli.
Azak, Hazar, Kuzey, Baltık denizlerine ve
Karadeniz’e bu nehirden ulaşım imkanı var.
Şehirde yeni ticaret merkezleri hızla
yükseliyor... ’

Şehrin modern yüzüne bir örnek